

2.5.2018

LVM/467/02/2018

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM 7/41/2017

Arviomuistio rikoslain viimeaikaisesta kehityksestä ja tulevista kehitystarpeista

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisen ohjelman (29.5.2015) mukaan oikeuspolitiikan eräänä tavoitteena on, että rangaistukset vastaavat yleistä oikeustajua. Ohjelman mukaan varmistetaan, että rikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon moitittavuuteen. Ensikertalaisuussäännöksiä, väkivaltarikosten ja lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa sekä ehdollisen vankeustuomion tehostamismahdollisuuksia tarkistetaan.

Oikeusministeriössä on valmisteltu arviomuistio ("Arviomuistio rikoslain viimeaikaisesta kehityksestä ja tulevista kehitystarpeista", OMML 7/2018), jossa tarkastellaan rangaistusten oikeasuhtaisuutta eräissä rikoslajeissa sekä eräitä tähän liittyviä seuraamusjärjestelmää ja tunnusmerkistöjä koskevia muita kysymyksiä. Muistiossa ei käsitellä kaikkia rikoslaissa rangaistavaksi säädettyjä rikoslajeja, vaan tarkastelun kohteena ovat eräät seksuaali-, väkivalta-, rattijuopumus- ja talousrikokset.

Muistiossa käsitellään useita mahdollisia toimenpiteitä, joiden toteuttamismahdollisuuksia ja vaikutuksia voitaisiin arvioida erillisissä lainvalmisteluhankkeissa. Osa toimenpiteistä edellyttäisi poikkihallinnollista yhteistyötä (mm. STM, SM ja LVM).

Oikeusministeriö on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä lausuntoa arviomuistiosta.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan arviomuistio on laaja ja hyvin valmisteltu. Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala huomioon ottaen se kiinnittää huomiotaan ainoastaan muistion luvussa 6 käsitelyihin rattijuopumusrikoksiin.

Muiston mukaan rattijuopumukseen liittyviä rikostilanteita voidaan pyrkiä vähentämään oikeusjärjestelmän avulla esimerkiksi muuttamalla tieliikennelainsäädäntöä ja alkoholikoja koskevaa sääntelyä sekä tehostamalla rattijuopumuksesta epäiltyjen hoitoonohjausta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää näitä toimenpiteitä perusteltuina.

Muistiossa on otettu huomioon hallituksen esitys uudeksi tieliikennelainsäädäntöksi (180/2017 vp), jossa esitetään, että liikenteenvalvoja voisi kieltää ja tarvittaessa estää moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajaa kuljettamasta ajoneuvoa, jos tämän havaitaan nauttineen alkoholia, mutta ei ole todennäköisiä syitä epäillä rattijuopumusrikosta. Ajo voitaisiin estää siihen saakka, kunnes kuljettajan elimistössä ei olisi enää havaittavaa määrää alkoholia. Käytännössä valvontatoimet kohdistuisivat 0,2 – 0,5 promille humalatilassa ajoneuvoa kuljettaviin henkilöihin.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan liikenteenvalvojan uusi toimivaltuus olisi tärkeä, koska se vähentäisi alkoholin kokonaismäärää liikenteessä ja ennalta estäisi rattijuopumuksia.

Muistiossa on asianmukaisesti otettu huomioon myös uusi alkoholilainsäädäntö, joka tuli voimaan vuoden 2016 lopussa. Uudistuksen tavoitteena on lisätä alkoholukkojen käyttöä ajokiellon vaihtoehtona ja laskea alkoholukko-ohjelman hintaa. Muistion mukaan rattijuopumusten ehkäisemiseksi tulisi harkita alkoholukkoja koskevan uudistustyön jatkamista jo toteutetun uudistuksen suuntaviivojen mukaisesti siten, että alkoholukko-ohjelman kustannukset laskisivat edelleen.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää arviomuistiossa esitettyä näkemystä perusteltuna ja pitää tärkeänä, että uuden alkoholilainsäädännön tavoitteiden toteutumista seurataan.

Muistion mukaan eduskunta on edellyttänyt, että hallitus tehostaa nuorten rattijuopumuksesta epäiltyjen päihdetilanteen kartoitusta ja siihen liittyviä jatkotoimia. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä muistiossa todettua Tie selväksi –mallin toteuttamisen varmistamista myös SOTE-uudistuksen tultua voimaan.

Laura Vilkkonen
Ylijohtaja, osastopäällikkö

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos